

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΗΝ ΕΙΔΙΚΗ ΑΓΩΓΗ

Στόχος μαθήματος

- Να γνωρίσουμε την Ειδική Αγωγή
- Να εξοικειωθούμε με τις ποικίλες εκπαιδευτικές προσαρμογές που απαιτούνται σε κάθε σχολικό πλαίσιο, προκειμένου να εκπαιδευτούν κατάλληλα οι μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Στόχος μαθήματος

- Να αποκτήσουμε βασικές γνώσεις και να ευαισθητοποιηθούμε γύρω από τα θέματα που αφορούν τους μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Να αποκτήσουμε θετική στάση απέναντι τους.
- Να εκτιμήσουμε την διαφορετικότητα ως απαραίτητη προϋπόθεση αρμονικής συνύπαρξης και συνεργασίας μεταξύ των ανθρώπων.

Περιεχόμενο μαθήματος

- Προσδιορισμός διαφόρων όρων.
- Χαρακτηριστικά πληθυσμού μαθητών με αναπηρία/ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.
- Η κοινωνία και τα άτομα με αναπηρία. Αναπηρία - Ασθένεια ή Διαφορά;
- Κοινωνιολογικές και ιατρικές θεωρήσεις. Κατηγοριοποίηση, αιτιολογία, συχνότητα, διάγνωση, αξιολόγηση.
- Ιστορική αναδρομή.
- Έγκαιρη παρέμβαση στην ειδική αγωγή. Η οικογένεια και το παιδί με ειδικές ανάγκες.

Περιεχόμενο μαθήματος

- Εκπαιδευτικές αρχές και προσεγγίσεις στην ειδική αγωγή.
- Εξατομικευμένο εκπαιδευτικό πρόγραμμα. Ανάλυση δραστηριοτήτων. Τροποποίηση συμπεριφοράς.
- Σύγχρονες τάσεις και μοντέλα εκπαίδευσης. Νομοθεσία και ειδική αγωγή.
- Εισαγωγή στις διαφορετικές κατηγορίες παιδιών με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες. Η ελληνική πραγματικότητα.
- Επισκέψεις- Παρατηρήσεις στα Ειδικά Σχολεία Πατρών.

Ειδική Αγωγή

- Τι είναι η ειδική αγωγή;
- https://www.youtube.com/watch?v=qh1meBo_m1w
- <https://www.youtube.com/watch?v=w4B4CGopmZw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=XT0n5uTSjyY>

Ειδική Αγωγή

- <https://www.youtube.com/watch?v=yOYlE6D2i3E>
- <http://impactofspecialneeds.weebly.com/history-of-special-education-christina-pressley.html>

Άτομα με ειδικές ανάγκες ή άτομα με αναπηρία;

- Σε διαφορετικές εποχές έχουν χρησιμοποιηθεί και οι δύο όροι.
- Οι οργανώσεις αναπήρων χρησιμοποιούν πλέον το όρο Άτομα με Αναπηρία (ΑμεΑ).
- Στην εκπαίδευση χρησιμοποιούμε τον όρο άτομα/μαθητές με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

Διευκρίνηση όρων

Άνθρωπος με αναπηρία.

«Σύμφωνα με τη διακήρυξη των Δικαιωμάτων των Αναπήρων του Ο.Η.Ε. (1975) ως ανάπηρο χαρακτηρίζεται κάθε πρόσωπο που είναι ανίκανο να αναλάβει μόνο του όλες ή μέρος των ατομικών και κοινωνικών φυσιολογικών αναγκών του, λόγω μίας εκ γενετής ή όχι **βλάβης** των φυσικών ή νοητικών ικανοτήτων του»

“any person unable to ensure by himself or herself, wholly or partly, the necessities of a normal individual and/or social life, as a result of **deficiency**, either congenital or not, in his or her physical or mental capabilities”.

(<http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/RightsOfDisabledPersons.aspx>).

Διευκρίνιση όρων

- Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας Π.Ο.Υ δίνει του παρακάτω ορισμούς:
 1. **Βλάβη (impairment):** οποιαδήποτε απώλεια - περιορισμένη λειτουργία συγκεκριμένου οργάνου του σώματος.
 2. **Αναπηρία (disability):** απώλεια ή μείωση της ικανότητας άσκησης μιας δραστηριότητας απαραίτητης για την καθημερινή ζωή (πχ κίνηση, όραση, ακοή, κτλ.).
 3. **Μειονεξία (handicap):** ολική ή μερική αδυναμία εκπλήρωσης λειτουργίας σε σχέση με το περιβάλλον που απορρέει από βλάβη ή αναπηρία.

Αναπηρία - μειονεξία

- Η αναπηρία η αδυναμία του ατόμου να εκτελέσει κάποια ενέργεια, η περιορισμένη δυνατότητά του να λειτουργήσει σε κάποιον ορισμένο τομέα (είναι δηλαδή η έκπτωση σε κάποια δυνατότητα).
- Η μειονεξία είναι ένα μειονέκτημα που επιβάλλεται στο άτομο
- Συνεπώς, μια αναπηρία άλλοτε αποτελεί μειονεξία και άλλοτε όχι, ανάλογα με τις συνθήκες.
- Ενώ, μια μειονεξία άλλοτε οφείλεται σε μια αναπηρία και άλλοτε όχι.

Αναπηρία – ανικανότητα/αδυναμία

- Όλες οι αναπηρίες συνεπάγονται την αδυναμία του ατόμου να εκτελέσει κάποιο έργο.
- Κάθε περίπτωση αδυναμίας εκτέλεσης έργου είναι και αναπηρία;
- Παράγοντας ηλικίας. Βρέφη 6 μηνών μπορούν να περπατήσουν ή να μιλήσουν; Είναι αναπηρία;
- Εάν, η αδυναμία αυτή παραταθεί πολύ πέραν του διαστήματος στο οποίο τα περισσότερα παιδιά μαθαίνουν να περπατούν και να μιλούν, τότε θεωρούμε ότι η αδυναμία αυτή αποτελεί αναπηρία.

Αναπηρία – ανικανότητα/αδυναμία

- Παράγοντας διδασκαλίας.
- Όταν ένα ενήλικο άτομο δεν μπορεί να διαβάσει τότε η αδυναμία αυτή αποτελεί αναγνωστική αναπηρία;
- Διδάχθηκε ανάγνωση;
- Δεν διδάχθηκε ανάγνωση;

Διευκρίνηση όρων

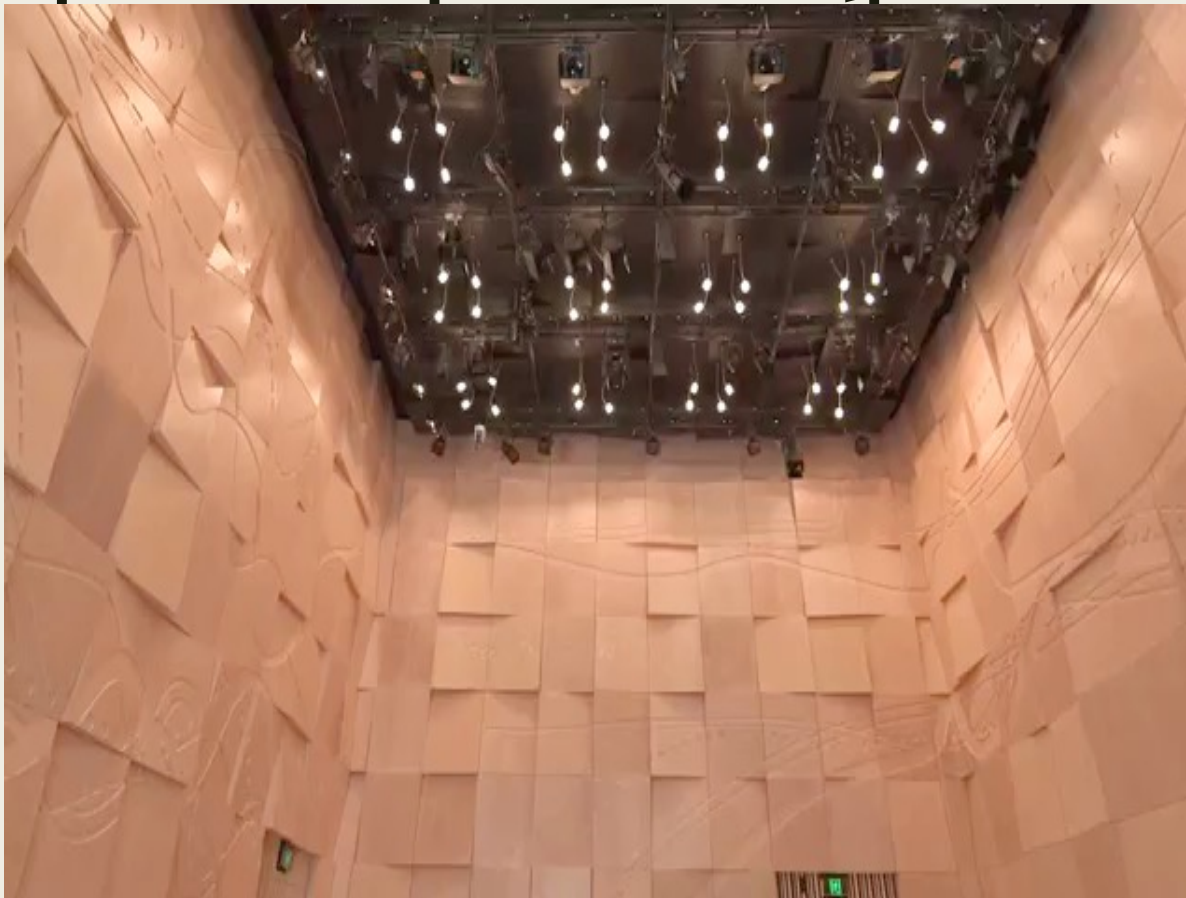
Σύμφωνα με τη Σύμβαση για τα δικαιώματα των Αναπήρων του Ο.Η.Ε. (2007) όπως ψηφίστηκε από την Βουλή των Ελλήνων (Νόμος 4074/2012, ΦΕΚ 88 τ.Α,)

«Τα άτομα με αναπηρίες περιλαμβάνουν εκείνα που έχουν μακροχρόνια σωματικά, ψυχικά, διανοητικά ή αισθητήρια **εμπόδια**, που, σε αλληλεπίδραση με διάφορα εμπόδια, μπορούν να παρεμποδίσουν την πλήρη και αποτελεσματική συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ίση βάση με τους άλλους».

«Persons with disabilities include those who have long-term physical, mental, intellectual or sensory **impairments** which, in interaction with various **barriers**, may hamper their full and effective participation in society on an equal basis with others.»

(https://www.unric.org/el/index.php?option=com_content&view=article&id=46)

Σύμβαση ΟΗΕ για δικαιώματα ανθρώπων με αναπηρία

Φύση και έννοια της αναπηρίας

- Η αναπηρία δεν εξελίσσεται πάντα σε μειονεξία.
- Εξαρτάται:
 - ☐ από τη φύση και τη σοβαρότητα του προβλήματος
 - ☐ το βαθμό στον οποίο επηρεάζει την καθημερινή ζωή του ανθρώπου
 - ☐ και τις στάσεις των άλλων απέναντι στο συγκεκριμένο πρόβλημα
 - ☐ τη σημασία που έχει η έλλειψη ή απώλεια για τον ίδιο τον ανάπηρο και τη στάση του απέναντι στο πρόβλημα
- Οι παράγοντες αυτοί έχουν εφαρμογή στην εκπαίδευση.

Σύμβαση ΟΗΕ για δικαιώματα ανθρώπων με αναπηρία

Εκπαιδευτικοί ορισμοί

- Στην εκπαίδευση, μαθητές/τριες με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες είναι όσοι/ες χρειάζονται ειδική αγωγή και εκπαίδευση (ΕΑΕ), καθώς και συναφείς υπηρεσίες, προκειμένου να συνειδητοποιήσουν και να αναπτύξουν πλήρως τις δυνατότητές τους ως ανθρώπων (Kauffman & Hallahan, 2005).

Εκπαιδευτικοί ορισμοί

- Μαθητές/τριες χρειάζονται ΕΑΕ επειδή εμφανίζουν αισθητή διαφορά από τους/τις περισσότερους/ες μαθητές/τριες σε έναν ή περισσότερους από τους παρακάτω τομείς:
 - Πιθανόν να έχουν νοητικές αναπηρίες,
 - μαθησιακές δυσκολίες ή δυσκολίες προσοχής,
 - διαταραχές συναισθήματος ή συμπεριφοράς,
 - σωματικές αναπηρίες, διαταραχές επικοινωνίας, αυτισμό, κρανιοεγκεφαλική κάκωση, απώλεια ακοής ή όρασης,
 - ή ακόμη ιδιαίτερες νοητικές ικανότητες ή ταλέντα.

Εκπαιδευτικοί ορισμοί

- Δύο έννοιες είναι σημαντικές σε αυτόν τον εκπαιδευτικό ορισμό των μαθητών/τριών με ΕΕΑΑ:
- (1) η ποικιλομορφία/ετερογένεια των χαρακτηριστικών και
- (2) η ανάγκη για ειδική αγωγή και εκπαίδευση.

Εκπαιδευτικοί ορισμοί

- Οι μαθητές με ΕΕΑΑ διαφοροποιούνται ενδοατομικά ως προς τις ατομικές τους δεξιότητες.
- Οι μαθητές με ΕΕΑΑ διαφοροποιούνται διατομικά σε σχέση με άλλους μαθητές που έχουν την ίδια αναπηρία. Δηλ. ως προς τις σχολικές δεξιότητες και επιδόσεις, γλωσσική ανάπτυξη, ψυχοκινητικές δεξιότητες και ψυχοκοινωνική ανάπτυξη, νοητικό δυναμικό, κτλ.

Εκπαιδευτικοί ορισμοί

- Οι μαθητές/τριες με ΕΕΑΑ διαφέρουν από τα περισσότερα (τα τυπικά ή μέσα) άτομα ως προς μια ορισμένη διάσταση η οποία είναι σημαντική για την εκπαίδευσή τους.
- Εξαιτίας της συγκεκριμένης, σημαντικής από την άποψη της εκπαίδευσης, διαφοράς τους απαιτείται διδασκαλία η οποία διαφέρει από αυτήν που απαιτείται στην περίπτωση των περισσότερων (τυπικών ή μέσων) μαθητών/τριών (Kauffman & Hallahan, 2005· Kauffman & Konold, 2007· Stichter και συν., 2008).

Εκπαιδευτικοί ορισμοί

1. Μαθητές/παιδιά με αναπηρία και ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες.

- Διαφέρουν ως προς τα σωματικά γνωρίσματα ή τις μαθησιακές ικανότητες από το μέσο όρο σε τέτοιο βαθμό που απαιτούν εξατομικευμένο πρόγραμμα ή ειδικές υπηρεσίες για να εκπαιδευτούν.
- Αντιμετωπίζουν δυσκολίες στη μάθηση ή η επίδοση είναι πολύ υψηλή-χρειάζονται τροποποιημένο αναλυτικό πρόγραμμα/διδασκαλία.

Εστιάζοντας στις δυνατότητες

- <https://www.youtube.com/watch?v=55AFFtP2pSA>
- <http://mouthart.com>
- <https://mfpausa.com>

Ορισμός της Ειδικής Αγωγής και Εκπαίδευσης

- **Ειδική αγωγή και εκπαίδευση (ΕΑΕ)**
ονομάζεται η διδασκαλία που είναι ειδικά σχεδιασμένη για τις ασυνήθιστες ανάγκες των μαθητών/τριών με ειδικές εκπαιδευτικές ανάγκες/αναπηρίες και η οποία προϋποθέτει την ύπαρξη ειδικών μέσων, όπως υλικών, διδακτικών τεχνικών, εξοπλισμού ή/και εγκαταστάσεων.

Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

- Τι είναι η ειδική αγωγή και εκπαίδευση;
- https://www.youtube.com/watch?v=qh1meBo_m1w
- <https://www.youtube.com/watch?v=w4B4CGopmZw>
- <https://www.youtube.com/watch?v=XT0n5uTSjyY>

Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

- <https://www.youtube.com/watch?v=yOYlE6D2i3E>
- <http://impactofspecialneeds.weebly.com/history-of-special-education-christina-pressley.html>

Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

- Οι μαθητές/τριες με αισθητηριακές διαταραχές όρασης πιθανόν να χρειάζονται αναγνωστικό υλικό σε μορφή μεγεθυσμένου κειμένου ή Μπράιγ
- Οι μαθητές/τριες με απώλεια ακοής πιθανόν να χρειάζονται ακουστικά ή/και διδασκαλία στη νοηματική γλώσσα.
- Οι μαθητές/τριες με σωματικές αναπηρίες πιθανόν να χρειάζονται ειδικό εξοπλισμό
- Τα άτομα με διαταραχές συναισθήματος ή συμπεριφοράς πιθανόν να χρειάζονται μικρότερες και πιο αυστηρά δομημένες σχολικές τάξεις.

Ειδική Αγωγή και Εκπαίδευση

- Προκειμένου η ΕΑΕ να αποβεί αποτελεσματική, πιθανόν να απαιτούνται και συναφείς υπηρεσίες όπως
 - ειδικά μέσα μεταφοράς,
 - ψυχολογική αξιολόγηση,
 - φυσικοθεραπεία και εργοθεραπεία,
 - ιατρική αγωγή και συμβουλευτική.
- Ο σπουδαιότερος σκοπός της ΕΕΑΑ είναι να διαπιστωθούν και να κεφαλαιοποιηθούν οι ικανότητες των μαθητών/τριών με ΕΕΑΑ.